AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin
12.09 2022–ci il tarixli F-531 № -li
əmri ilə təsdiq edilmişdir.

ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM və TƏHSİL NAZİRLİYİ
İNFORMASİYA və VƏTƏNDAŞLARA XİDMƏT ŞÖBƏSİ

"Dağ-mədən işləri üzrə mütəxəssis"
ixtisası üzrə
Təhsil Proqramı (Kurikulum)

Bakı – 2022

“Dağ-mədən işləri üzrə mütəxəssis” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (Kurikulum)

1. **Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu):** 030309
2. **Məşğulluq kodu:** 3121
3. **Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi:** 4
4. **Peşə təhsili pilləsi:** Texniki peşə təhsili
5. **İxtisasın qrupu:** Yeraltı mədən işləri
6. **İxtisasın əhatə etdiyi sahələr:** Sənaye
7. **Qəbul şərtləri:** Ən azı ümumi orta təhsil
8. **Tədris müddəti:** Tam orta təhsil bazasından 1 il; Ümumi orta təhsil bazasından: 2 il, 3 il
9. **Attestasiya:** Tələbələrin ixtisas modulları üzrə qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası” na, ümumtəhsil fənləri üzrə attestasiya “Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların attestasiyasının (yekun qiymətləndirmə (attestasiya) istisna olmaqla) aparılması Qaydası” na uyğun həyata keçiriləcək.
10. **Ümumtəhsil** fənləri üzrə tədrisin təşkili tam orta təhsil səviyyəsində tədrisin təşkili normativlərinə uyğun həyata keçirilir.

Peşənin (ixtisasın) təsviri, xüsusiyyəti, inkişaf perspektivləri:

Qapalı və açıq dağ-mədən əməliyyatlarında kompleks yardımçı işləri yerinə yetirir, əməliyyatlar zamanı istifadə olunan alət və avadanlıqların texniki xidmət və təmirini təşkil edir, karxana və şaxtalarda işıqlandırma və qazma işlərini həyata keçirir.

Dağ-mədən maşın mexanizmlərinin növləri, işin ümumi prinsipi, yüngül elektrik işləri, sxemlərin oxunması və geologiya üzrə müvafiq biliklərə sahib olması, növbəli sistemdə, açıq və qapalı məkanlarda işləmək bacarığı, yüksək səviyyədə səs-küyə dözümlülük, xüsusi təhlükəsizilik normalarına əməl etməsi və ilkin tibbi yardım göstərmək bacarığının olması, gərgin iş rejimində çalışması. Tələbə təhsilini başa vurduqdan sonra respublika ərazisindəki mövcud dağ-mədən yataqlarında köməkçi fəaliyyətlər üzrə xidmət göstərə bilər.

Məşğulluq imkanları:

Təcrübə qazanmaqla rəhbər vəzifələrə və xüsusi təlim keçməklə dağ-mədən işləri üzrə digər yüksək vəzifələrə keçmək imkanları vardır.

Peşə üzrə səriştə səviyyəsi:

Biliklər	**Bacarıqlar**	**Müstəqillik və məsuliyyət**
• Geologiya elmi ilə bağlı ümumi anlayışlar; • Dağ-mədən işlərinin texnoloji ardıcıllığı; • Partlayış zamanı istifadə olunan maddə və mexanizmlərlə bağlı məlumat; • Qazma zamanı istifadə olunan qurğu, cihaz və alətlərlə bağlı biliklər; • Təhlükəsizlik normaları • Yanğından mühafizə qayda və normaları; • Geodeziya cihazlarının iş prinsipi haqqında məlumat; • Çertyoj, xəritə və sxemlərin oxunması ilə bağlı məlumat; • Dağlıq qayaların ümumi xüsusiyyətləri; • Yeraltı qazma prosesi	• Öz işini planlaşdırmaq, prioritetləşdirmək və ardıcıllığını müəyyən etmək üçün planlaşdırma və təşkilati bacarıqlar; • Qazma qurğu və mexanizmlərindən istifadə; • Geodeziya cihazlarını ilə işləmək; • Geoloji xəritələrdən istifadə etməklə işləmək; • Sxemlərlə işləmək; • Partlayıcı maddələrdən düzgün istifadə; • Ərazini partlayışa hazırlayarkən meydana çıxan nasazlıqları aradan qaldırmaq; • Ərazinin təmizlənməsi və iş yerinə hazırlanması üçün lazımi alət və mexanizmlərdən	• Effektiv və intizamla işləmək və itkilərin həcmini minimuma endirmək; • Dəqiqlik nümayiş etdirmək və təfərrüata diqqət yetirmək; • Həmkarlarla əməkdaşlıq etmək və qrup halında işləmək; • Öz fəaliyyətinin keyfiyyətinə nəzarət etmək; • Öz səlahiyyətləri çərçivəsində qərarlar qəbul etmək; • Öz fəaliyyətinə dair rəhbərliyin qəbul etdiyi qərar və layihələr barədə sənədlərlə tanış olmaq; • İş zamanı yaranan problemləri həll etmək;

zamanı şaxtalarda hərəkət qaydaları; • Dağ təzyiqinin yaranma səbəbləri; • Dağ-mədən işlərində istifadə olunan qurğu və avadanlıqların təmiri və texniki qulluğu ilə bağlı məlumat; • Çilingər işləri ilə bağlı məlumat; • Dülgər işləri ilə bağlı məlumat	istifadə; • Qazma əməliyyatlarında lazımi materiallarla işləmək; • Zədələnənlərə ilkin yardım göstərmək; • Yanğın zamanı söndürmə və mühafizə əməliyyatlarında müvafiq alətlərdən istifadə; • İş prosesində istifadə olunan qurğu və alətlərə nəzarət və onlara texniki qulluq; • İş prosesində istifadə olunan qurğu və alətlərin təmiri; • Çilingər əməliyyatlarını yerinə yetirmək; • Təmizlik və gigiyena qaydalarına riayət etməklə iş ərasizinə nəzarət; • İş ərazisində təhlükəsizlik işarələrini düzgün yerləşdirmək; • Qazma işlərini uyğun texnoloji ardıcıllıqla yerinə yetirmək; • Yüngül dülgər işlərini yerinə yetirmək.	

Peşə üçün spesifik tələblər:

Dağ-mədən işləri üzrə mütəxəssis, adətən, şaxta və karxanalarda xidmət göstərir və işin xüsusiyyətindən asılı olaraq həm açıq, həm də qapalı mühitdə, dəyişkən iş saatlarında, gərgin iş zamanı uzadılmış iş qrafiki ilə işləmək və son dərəcə dəqiqlik və keyfiyyət tələb olunur.

İxtisası tədris edəcək pedaqoji heyətə qoyulan tələblər:

"Dağ-Mədən işləri üzrə mütəxəssis" ixtisası üzrə tədris aparacaq mühəndis-pedaqoji heyət üzvünün müvafiq peşə-ixtisas sahəsi üzrə baza təhsili (ali, orta ixtisas) və ixtisas üzrə stajı (azı 3 il istehsalat və ya pedaqoji təcrübəsi) olmalı, tədris etdiyi fənlər (istehsalat təlimi ustalarının təhkim olunduğu qrupun) baza ixtisasına uyğun gəlməlidir. Pedaqoji heyət üzvü tələbələr və həmkarları ilə ünsiyyət qurmaq bacarığına, əlaqələndiricilik, istiqamətvericilik, əməkdaşlıq, tədqiqatçılıq, özünü təhsil və idarəçilik bacarığı, öz fəaliyyətini təqdim etmək və qabaqcıl pedaqoji təcrübələrdən bəhrələnmək bacarığı; ədalətlilik, məsuliyyətlilik və cavabdehlik, xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır. Tələbələrin ixtisasları üzrə dövrün tələbatına uyğun elmi-nəzəri bilikli mütəxəssis, tədqiqatçı kimi yetişmələrinə çalışmalı, müasir texnika, yeni istehsal və pedaqoji texnologiyalardan istifadə etmək, innovativ təlim metodlarından, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək bacarığı aşılamalıdır.

Peşə-ixtisas fənn müəllimlərinin və istehsalat təlimi ustalarının peşələrinə uyğun ən geci 2 ildən bir Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin müəyyən etdiyi müəssisə və təşkilatlarda yeni texnika və texnologiyalar üzrə istehsalat təcrübəsi keçməlidirlər.

İxtisasın tədris planı- modulların siyahısı

İxtisasın adı: Dağ-mədən işləri üzrə mütəxəssis								
Təhsil müddəti: 1 il								
Bölmələr, təhsil sahələri, modullar (fənlər)	**saatların miqdarı**	**yarımillər üzrə həftəlik dərs saatlarının miqdarı**						
		yarımillər						
		I		**II**				
		Həftələr						
		5	**10**	**10**	**3**	**9**	**1**	**Məsləhət**
2	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Fiziki tərbiyə	25	1	1	1				
Seçmə baza modulu*	40	2	3					
Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40	2	3					
Sahibkarlıq	40			4				
İKT-dən istifadə	40	2	3					
	185	**7**	**10**	**5**	**0**	**0**	**0**	**0**
Peşə-ixtisas fənləri (modulları), nəzəri	**415**	***21***	***15***	***16***	***0***	***0***	***0***	***0***
Sxem çertyoj və qrafiki işlər	30	*4*	*1*					
İş şəraitində əmək təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	45	*3*	*3*					
Faydalı qazıntıların açıq üsulla çıxarılması zamanı yardımçı işlər	80			*8*				*5*
Faydalı qazıntıların yeraltı üsulla işlənməsində açılış,hazırlıq,təmizləmə və kompleks yardımçı işlər	80			*8*				*5*
Ümumi xarakterli dağ hazırlıq işləri	80	*6*	*5*					*5*
Dağ mədən müəssisələrində geoloji və markşeyder işləri	100	*8*	*6*					*5*
	415	*21*	*15*	*16*				
İstehsalat təlimi (praktik modullar)	**440**	**8**	**12**	**16**	**40**	**0**		
İstehsalat təcrübəsi	**360**					40		
Tələbələrin maksimum məcburi dərs yükü	**1400**	**36**	**37**	**37**	**40**	**40**	**0**	**0**

Məsləhət	20							
YEKUN	**1420**							

İxtisas: Dağ mədən işləri üzrə mütəxəssis

Təhsil müddəti: 3 il (ümumi orta təhsil bazası)

№	Modullar/Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı								Məsləhət
			I kurs		II kurs		III kurs				
			18	20	18	20	5	10	10	12	
	Ümumtəhsil fənləri										
1	Azərbaycan dili	268	3	3	3	3	2	2	1		
2	Xarici dil	334	4	4	4	4	2	2			
3	Riyaziyyat	344	4	4	4	4	2	2	1		
4	İnformatika	152	2	2	2	2					
5	Azərbaycan tarixi	76	1	1	1	1					
6	Fizika	76	1	1	1	1					
7	Biologiya	76	1	1	1	1					
8	Cografiya	76	1	1	1	1					
9	Kimya	76	1	1	1	1					
10	Fiziki tərbiyə	152	2	2	2	2					
11	Çağırışaqədərki hazırlıq	101	1	1	1	1	1	1	1		
	Ümumtəhsil fənləri üzrə cəm:	**1731**	**21**	**21**	**21**	**21**	**7**	**7**	**3**	**0**	
	Baza modulları										
13	Peşə etikası	40				2					
14	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırılması	40					2	3			
15	Sahibkarlıq	40		2							
16	İKT-dən istifadə	40					4	2			
	Baza modulları üzrə cəm:	**160**	**0**	**2**	**0**	**2**	**6**	**5**	**0**	**0**	
	İxtisas modulları										
17	Sxem çertyoj və qrafiki işlər	72	4								
18	İş şəraitində əmək təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	72	4								
19	Ümumi xarakterli dağ hazırlıq işləri 1	40		2							5
20	Ümumi xarakterli dağ	72			4						

	hazırlıq işləri 2										
	Dağ mədən müəssisələrində geoloji və markşeyder işləri 1	80		4							5
21	Dağ mədən müəssisələrində geoloji və markşeyder işləri 2	72			4						
	Dağ mədən müəssisələrində geoloji və markşeyder işləri 3	80				4					
22	Faydalı qazıntıların açıq üsulla çıxarılması zamanı yardımçı işlər 1	20				1					5
	Faydalı qazıntıların açıq üsulla çıxarılması zamanı yardımçı işlər 2	90					10	4			
23	Faydalı qazıntıların açıq üsulla çıxarılması zamanı yardımçı işlər 3	90							9		
	Faydalı qazıntıların yeraltı üsulla işlənməsində açılış,hazırlıq,təmizləmə və kompleks yardımçı işlər 1	20				1					5
24	Faydalı qazıntıların yeraltı üsulla işlənməsində açılış,hazırlıq,təmizləmə və kompleks yardımçı işlər 2	80					6	5			
25	Faydalı qazıntıların yeraltı üsulla işlənməsində açılış,hazırlıq,təmizləmə və kompleks yardımçı işlər 3	90							9		
	İxtisas modulları üzrə cəm:	**878**	**8**	**6**	**8**	**6**	**16**	**9**	**18**		
			8	6	8	6	16	9	18		
	İstehsalat təlimi	**968**	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**	**16**	**16**		
	İstehsalat təcrübəsi	**480**								**40**	
	Məsləhət saatları	**20**									**20**
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərs	**4237**	**37**	**37**	**37**	**37**	**37**	**37**	**37**	**40**	

	yükü									

İxtisasın adı: Dağ-mədən işləri üzrə mütəxəssis (Dual)

Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)

№	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	Həftəlik dərs saatlarının miqdarı						
			I		II				məsləhət
			5	10	10	3	9	1	
	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Hesablama əməliyyatları	40	2	3					
	Fiziki tərbiyə	25	1	1	1				
2	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40	2	3					
3	Sahibkarlıq	40			4				
4	İKT-dən istifadə	40	2	3					
	Baza modulları üzrə cəm:	**185**	**7**	**10**	**5**	**0**			
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri	**415**	**21**	**15**	**16**	**0**			
6	Sxem çertyoj və qrafiki işlər	30	4	1					
7	İş şəraitində əmək təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	45	3	3					
8	Ümumi xarakterli dağ hazırlıq işləri	90	6	6					
9	Faydalı qazıntıların açıq üsulla çıxarılması zamanı yardımçı işlər 1	90	8	5					*4*
10	Faydalı qazıntıların açıq üsulla çıxarılması zamanı yardımçı işlər 2	80			8				
11	Dağ mədən müəssisələrində geoloji və markşeyder işləri	80			8				
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	**440**	**8**	**12**	**16**	**40**			
	İstehsalat təcrübəsi	**360**					40		
	Tələbələrin maksimum məcburi dərs yükü	**1400**	**36**	**37**	**37**	**40**	**40**		
	Məsləhət saatları	**20**							20
	YEKUN	**1420**							

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: İKT -dən istifadə
Modulun kodu: 1
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə işlə əlaqəli məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi, müxtəlif müvafiq mediadan istifadə etməklə peşəkarcasına əlaqə qurmağı və əməkdaşlıq etməyi, peşəkar rəqəmsal məzmun hazırlamağı, İT-dən təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi və texnologiyadan istifadə etməklə problemləri həll etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq məlumat göstəricilərini (verilənlər), məlumat və rəqəmsal məzmunu müəyyən edir.
2. Müvafiq məlumat göstəricilərinin, məlumat və rəqəmsal məzmunun keyfiyyətini dəyərləndirir.
3. Rəqəmsal mühitlərdə məlumat göstəricilərini, məlumatları və rəqəmsal məzmunu idarə edir.
Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına işləyir.
2. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə məlumat göstəricilərini, məlumat və rəqəmsal məzmunu paylaşır.
3. Rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə öz işlərini yerinə yetirir.
4. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına davranır.
5. Peşəkar şəbəkə vasitəsilə ünsiyyət qurur.
6. Rəqəmsal kimliyi idarə edir.
Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq formatlarda peşəkar rəqəmsal məzmunu hazırlayır.
2. Yeni müvafiq məzmun hazırlanması üçün mövcud rəqəmsal məzmunu inteqrasiya edərək uyğunlaşdırır.

3. Müəlliflik hüququ və lisenziyaların məlumat göstəricilərinə, məlumat və rəqəmsal məzmuna necə tətbiq edilməsini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları qoruyur.
2. Şəxsi məlumat və məxfiliyi qoruyur.
3. Cihazlardan istifadə edərkən sağlamlığını qoruyur.
4. Cihazlardan istifadə edərkən ətraf mühiti qoruyur.
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları işlədərkən yaranmış texniki problemləri həll edir.
2. Texnologiyalardan istifadə etməklə işlə əlaqəli müvafiq ehtiyacları müəyyən edərək, bunların texnoloji həlli yollarını seçir.
3. Öz rəqəmsal bacarılarındakı çatışmazlıqları müəyyən edir.
4. Öz rəqəmsal bacarıqlarındakı çatışmazlıqları aradan qaldırmaq üçün inkişaf planını təqdim edir.

Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması
Modulun kodu: 2
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi, düşünməyi, problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi, karyera məqsədlərini müəyyən etməyi və müasir iş axtarma və müraciət üsullarınıdan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Stresi idarə edir və emosiyaları tənzimləyir.
2. Pozitiv düşünür və özünü qiymətləndirir.
3. Empatiya qurur və dinləyir.
4. Şəxslərarası münasibətləri effektiv idarə edir və mübahisələri həll edir.
5. İnamlı ünsiyyət qurur.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məqsədlərini müəyyənləşdirir və qərarları qəbul edir.
2. Problemləri həll edir.
3. Tənqidi və yaradıcı düşünür.
4. İcra edir və davamlılığı təmin edir.
Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyera anlayışının mənasını izah edir.
2. Karyera məqsədlərinin müəyyən edilməsi yollarını araşdırır.
3. Müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə edir.
4. Peşəkar inkişafın üsul və mərhələlərinə tətbiq edir.

Modulun adı: Peşə etikası
Modulun kodu: 3
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə peşəkarlığın əsas

prinsiplərini biləcək və vaxtdan səmərəli istifadə etməyi, qrup şəklində işləməyi və iş yerində mövcud davranış qaydalarını təhlil etməyi bacaracaqdır
Təlim nəticəsi 1: Peşəkarlıq prinsiplərini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşəkarlıq anlayışının nə olduğunu müəyyən edir.
2. Peşəkarlığın əsas kriteriyaları izah edir.
3. Peşəkar davranışın əsas meyarlarını izah edir
4. Peşəkarlığın karyera inkişafındakı rolunu dərk edir.
Təlim nəticəsi 2: Vaxtdan səmərəli istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Vaxt anlayışını və onun əhəmiyyətinin nədən ibarət olduğunu sadalayır.
2. Vaxtın idarə olunmasındakı əsas yanaşmaları təhlil edir.
3. İdarəetmə funksiyaları və vaxtın idarə olunması arasında əlaqəni izah edir.
4. Vaxtdan səmərəli istifadəyə mane olan əsas əngəlləri aradan qaldırma üsullarını sadalayır.
5. Fərdi vaxt planlaşdırma üsullarını nümayiş etdirir.
Təlim nəticəsi 3: Qrup daxilində səmərəli işləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Öz peşəsi ilə bağlı qruplarda necə işlədiyini izah edir.
2. Səciyyəvi qrup işlərində qrupdakıların rollarını təsvir edir.
3. Qrup işində öz şəxsi rolunu təhlil edir.
4. Öz peşəsi ilə bağlı qrup işində problemlərin nümunələrini nəzərdən keçirir.
5. 4-cü qiymətləndirmə meyarında müəyyən edilən problemlərin həllinə necə kömək edə biləcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İş yerində davranış qaydalarını təhlil etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Etik davranışın hansı mənanı ifadə etdiyini nümayiş etdirir.
2. İş etikası anlayışını və fərdi etik davranışların nə olduğunu izah edir.

3. Müəssisə və təşkilatlarda gündəlik etik davranış qaydalarını sadalayır.
4. Ətraf mühiti bir işçi kimi necə qoruya biləcəyini təsvir edir .
5. Müəssisə və təşkilatlarda davranış qaydalarının idarə olunması prinsiplərini müəyyənləşdirir.

Modulun adı: Sahibkarlıq
Modulun kodu: 4
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirib qiymətləndirməyi, ideyaların həyata keçirilməsi üçün lazımi resursları müəyyənləşdirib toplamağı, və ideyaları həyata keçirilməsi yollarını göstərməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Sahibkarlıq ideyalarını, imkanlarını müəyyən etməyi və qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Sahibkarlığın mahiyyətini izah edir.
2. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlində olan imkanları müəyyən edir.
3. Sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirir.
4. Sahibkarlıq ideyasını qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə biznes layihəsini hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Biznes planın məqsəd və strukturunu izah edir.
2. Marketinq planını hazırlayır.
3. Satış və insan resurslarını planlaşdırır.
4. İnvestisiya və maliyyə planını hazırlayır.
5. Büdcəni planlaşdırır.
6. Qeyri-müəyyənlik və risk hallarında necə qərar qəbul edəcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 3: Sahibkarlıq ideyaları necə həyata keçirməli olduğunu göstərir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yaradılan müəssisənin hüquqi məsələlərini təsvir edir.
2. Sahibkarlıq prosesində başqaları ilə səmərəli əməkdaşlıq üçün nə edəcəyini təsvir edir.
3. Biznes plan hazırlanmasından sonrakı addımlarını müəyyən edir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 5
Modulun ümumi məqsədi: Bu modul tamamlandıqdan sonra tələbə tərbiyəvi prosesdə sağlamlığın yüksəldilməsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, pis vərdişlər, fərdi fiziki inkişaf və sağlam fiziki həyat haqqında zəruri məlumatı biləcək və dövlət standartında müvafiq təlimlərlə nəzərdə tutulan fiziki standartları yerinə yetirmək üçün fərdi olaraq seçilmiş kompleks sağlamlıq və gimnastika məşğələlərini həyata keçirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Hərəki vərdiş və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hərəkətlərin sağlamlaşdırıcı və inkişafetdirici təsirini izah edir.
2. Hərəkətlərin icra şəraiti və icra üsulunun təkmilləşdirilməsi barədə müzakirə aparır.
3. Şəxsiyyətin hormonik inkişafını təsvir edir.
4. Fiziki tərbiyə üzrə nəzəri bilikləri izah edir.
Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Aktiv hərəkətlərlə bağlı bacarıq və vərdişlərini nümayiş etdirir.
2. Aktiv hərəkətlərin icrasında əlverişli üsullarından istifadə edir.
3. Aktiv hərəkətlərinə nəzarət edir.
4. Şəraitə uyğun ilkin tibbi yardım göstərir.
5. Bərpaedici vasitələrdən səmərəli istifadə edir.
Təlim nəticəsi 3: İdman oyunlarını, o cümlədən milli idman oyunlarını və onların növlərini təqdim edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Fiziki hazırlığını artırmaq üçün aktiv hərəkətlərdən və xüsusi vasitələrdən müntəzəm istifadə edir.
2. Yaş qrupuna müvafiq hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.
3. Hərəkətlərin icrası zamanı əlverişli metodlar tətbiq edir.
4. Aktiv hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.

Modulun adı: Hesablama əməliyyatları
Modulun kodu: 6
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirməyi, hesablamalar aparmağı, cədvəl və qrafiklər hazırlamağı, onlardan istifadə etməyi, cəbri qanunları tətbiq etməyi və təsviri statistikadan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Riyazi məsələlərin həllini necə qavradığını izah edir.
2. Məsələlərin həllində nə zaman riyazi üsullardan istifadə edəcəyini müəyyən edir.
3. Riyazi qanunlardan istifadə edərək məsələlərin həlli zamanı hansı texniki vəsaitlərdən istifadə olunacağını tədqiq edir.
4. Praktiki məsələlərdə riyazi termin və modellərdən istifadə etmək üçün nümunələr verir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə hesablamalar aparır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İşdən əlavə vaxt üçün hesablanan bonusları və çıxılmaları nəzərə almaqla əmək haqqından xalis gəliri hesablayır.
2. Faizləri və yenidən ödənişləri (qaytarılmaları) bank krediti üzrə hesablayır.
3. Formul və reseptlər əsasında xammalın müxtəlif qarışıqlarını hesablayır.
4. Sifarişlərlə əlaqəli tipik hesabatlar aparır.
5. Digər tipik işlərlə bağlı hesablamaları yerinə yetirir.
Təlim nəticəsi 3: Sadə qrafik və cədvəllər hazırlayır və məsələlərin həllində onlardan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Histoqramdan, nöqtəli diaqramdan, xətli qrafik və piktoqramdan alınan məlumatlardan istifadə edir.
2. Nəzərdən keçirilən işdən alınan informasiyalara əsasən, histoqramlar, nöqtəli diaqramlar, xətti qrafik və ya piktoqramlar qurur.
3. Exceldən istifadə etməklə 2-ci qiymətləndirmə meyarındakı diaqramları qurur.
Təlim nəticəsi 4: Məsələlərin həllində sadə cəbri qaydaları tətbiq edir.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Mötərizələrdən istifadə etməklə ifadələri aydınlaşdırır və sadələşdirir.
2. Tənliklər və riyazi ifadələrlə düzgün manipulyasiya edir və onları sadələşdirir.
3. Müvafiq dəyişənlərdən istifadə edərək riyazi funksiyalar qurur.
4. İndexslər qanunu tətbiq edir.
5. Sadə xətti funksiyaları praktiki misallarla izah edir.
Təlim nəticəsi 5: Sadə təsviri statistikadan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çoxluğa qarşı seçim konsepsiyanı izah edir.
2. Mərkəzin tendensiya üzrə məlumatlarını təsvir edir (moda, median, ədədi orta).
3. Dispersiya ölçüləri olan məlumatları təsvir edir.
4. Histoqram və diaqramları təsvir edir.

Modulun adı: İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 7
Modulun ümumi məqsədi: Modul başa çatdıqdan sonra tələbə əməyin, ətraf mühitin mühafizə olunma qaydalarını, istehsalat sanitariyası, əmək gigiyenasıqaydalarını biləcək və mümkün təhlükələrin qarşısını almağı bacaracaqdr.
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əməyin təhlükəsizliyi və əmək fəaliyyəti ilə bağlı ümumi faktorları və təlimatları şərh edir.
2. Əməyin mühafizəsi ilə bağlı məqsəd, norma və standartları yerinə yetirir.
3. İş yerlərində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsiz iş üsullarına riayət edir.
4. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqatları sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Elektriklə işləyən alətlərdən istifadə zamanı əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini sadalayır.
2. Elektrik maşınları quraşdırılmış otaqlarda ilkin mühafizə vasitələri – yanğın söndürən və

quru qum olan yeşikdən istifadə qaydalarını təsvir edir.
3. Baş verə biləcək yanğın təhlükəsinin qarşını ala biləcək tədbirləri və yanğının yayılmasına qarşı mübarizədə yanğın söndürmə vasitələrini seçir.
4. Nərdivanların, meydançaların və pilləkənlərin tətbiqi zamanı təhlükəsizlik tələblərini əlaqələndirir.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat zədələnmələrinin növlərini və səbəblərini izah edir.
2. Zədələnmə və peşə xəstəliklərinin əsas səbəblərini təsvir edir.
3. İstehsalatda zədələnmə səbəblərinin qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər görür.
4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta olunanlar və onların iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə kateqoriya və risk qruplarını seçir;
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əmək gigiyenası haqqında ümumi bilgiləri və inkişafının əsas mərhələlərini izah edir.
2. Zərərli və təhlükəli faktorların təsnifatını təsvir edir.
3. Əməyin gigiyenası, əmək prosesini və istehsalat şəraitini, onların orqanizmlə qarşılıqlı təsirini müəyyən edir.
4. Əmək prosesinin xüsusiyyətlərindən və rejimindən asılı olan zərərləri kateqoriyalara (qruplara) bölür.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat səs-küylərinin təsnifatını şərh edir.
2. İşçilərin orqanizminə səs-küylərin təsirini izah edir.
3. Səs-küylərin insan orqanizminə xoşagəlməz təsirinin profilaktikasını təsvir edir.
4. Müxtəlif güclü və tezlikli səslərin nizamsız (xaotik) birləşməsindən səs-küy (gurultu) yaranmasını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin

tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ekoloji qanunları təsvir edir.
2. Ekoloji şəraitin yaxşılaşdırılmasına yardımçı olan üsulları sadalayır.
3. Müəssisədə olan yanğınsöndürmə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
4. Yanğın baş verərkən yanğın təhlükəsizliyinin əsas və fərdi ehtiyat tədbirləri ilə otaqlardan çıxma qaydalarını uyğunlaşdırır.
5. İşləri başa çatdırdıqdan sonra ətraf mühitin qorunması naminə ərazini təmizləyir.

Modulun adı: Sxem, çertyoj və qrafiki işlər
Modulun kodu: 8
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə çertyojun qaydaya salınma üsulları, həndəsi qurmalar, texniki rəsmin xüsusiyyətləri, naturadan çertyojun rənglənmə prosesi, kəsik və kəsimlər haqqında biləcək və onları tətbiq etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Çertyojların tərtib edilməsi qaydalarını və həndəsi qurmaları bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çertyojların formatlarını, əsas yazı və çertyojların miqyaslarını, xətlərin növlərini sadalayır.
2. Çertyojlarda şriftlərin, yazıların və ölçülərin qoyulmasını təsvir edir.
3. Parçaların, bucaqların, çevrələrin bölünməsini, qövsün radiusunun tapılmasını, müxtəlif qovuşmaların və lekal əyrisinin qurulmasını göstərir.
Təlim nəticəsi 2: Çertyojlarda görünüşləri, kəsik və kəsimləri bilir, onları ayırd etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çertyojlarda görünüşlərin növlərini və onların hər birinin ötürdüyü məlumatları ayırd edir.
2. Əşyanın daxili quruluşunu aşkar edən kəsimlər haqqında məlumat verir.
3. Kəsimlərin tətbiq sahələrini, işarə olunmasını, onların növlərini ayırd edir.
4. Kəsiklərdə və kəsimlərdə materialların qrafiki işarələrini qoyur.
Təlim nəticəsi 3: Aksonometrik proyeksiyaların mahiyyətini bilir, sadə fiqurların aksonometrik proyeksiyalarını qurmağı bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Proyeksiyalama metodlarını, perspektiv, aksonometrik təsvirin və çertyojun mahiyyətini izah edir.
2. Yastı fiqurların (düzbucaqlı, altıbucaqlı, çevrə) aksonometrik proyeksiyalarını qurur.
3. Cismin aksonometrik proyeksiyalarının qurulmasını təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: Naturadan və çertyojdan detalı çəkməyi bacarır, onlarda işıq-kölgə və kölgələrin ştrixlənməsini, tuş və müxtəlif boyalarla rənglənməsini bilir
Qiymətləndirmə meyarları
1. Texniki rəsmin xüsusiyyətlərini izah edərək müstəvi fiqurları (üçbucaq, kvadrat, düzbucaq, altıbucaqlı, dairə) çəkir.
2. Həndəsi fiqurların (kub, prizma, piramida, silindr, konus, kürə) qurulması ardıcıllığını izah edir.
3. Texniki şəkildə işıq-kölgə və kölgələrin ştrixlənməsinin yerinə yetirilmə ardıcıllığına riayət edir.
4. Rəsmin çəkilməsi mərhələlərini və rənglənməsini təsvir edir.

Modulun adı: Dağ-qazma müəssissələrində geoloji və markşeyder işləri
Modulun kodu: 9
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə faydalı və yeraltı qazıntıların mənşəyini, onların növlərini, xassələrini və qazıntı işlərinin aparılması qaydalarını biləcək, onlara uyğun alət və geodezya cihazlarından istifadə etməyi və iş əsnasında fotoçəkiliş və fotolaboratoriya işlərinə hazırlıq görməyi bacaracaqdır.
Təlimin nəticəsi 1. Yerin layları, maqmatik və törəmə kütlələri, onları təşkil edən süxurlar və tektonik pozulmalar haqqında bilir
Qiymətləndirmə meyarları:
1. Yerin quruluşu haqqında biliklərini nümayış etdirir.
2. Çökmə süxurların yaranmasını və ümumi təsnifatını izah edir.
3. Maqmatik süxurları tərkibinə və yaranma şəraitinə görə ayırd edir.
4. Metamorfik süxurların əmələgəlmə səbəblərini və onların mineral fasiyalarını sadalayır.
5. Layların müxtəlif dislokasiyalara və tektonik pozulmalara məruz qalaraq əyilməsi və qırılması barədə yetərincə məlumatlıdır.
6. Geoloji cisimlərin yatım elementlərini dağ - mədən kompası ilə ölçmək ardıcıllığını

sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Faydalı qazıntıların axtarışı, kəşfiyyatı, çıxarılması və emalı üsullarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Faydalı qazıntıların axtarış işləri və axtarış amilləri ilə bağlı biliklərini nümayiş etdirir.
2. Kəşfiyyat işlərinin mərhələlərini izah edir.
3. Faydalı qazıntıların çıxarılma üsullarını ayrıd edə bilir.
4. Faydalı qazıntıların zənginləşdirilmə metodları və emal üsulları haqqında məlumatlıdır.
Təlim nəticəsi 3: Faydalı qazıntılar, onların növləri, təsnifatı və Azərbaycanda yayılması barədə yetərincə məlumat və izahat verə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Faydalı qazıntılar haqqında ümumi məlumatları və anlayışları sadalayır.
2. Azərbaycanın metal filizləri haqqında biliklərini nümayış etdirir.
3. Azərbaycanın qeyri filiz faydalı qazıntılarını ayırd edərək, onları sadalayır.
Təlim nəticəsi 4: Dağ qazmalarının növlərini və keçirilmə qaydalarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Dağ qazmalarının təsnifatı və təyinatlarını təsvir edir.
2. Yerüstü açıq dağ qazmalarının təyinatlarını izah edir.
3. Yeraltı dağ qazmalarının məqsədlərini müəyyən edir.
4. Şaquli və maili yeraltı dağ qazmalarını ayrıd edə bilir.
Təlim nəticəsi 5: Geodeziya alətlərinin xüsusiyyətlərini bilir və iş zamanı alətləri işçi vəziyyətinə gətirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Geodeziyanın bölmələri haqqında biliklərini nümayiş etdirir.
2. Əsas geodeziya alətlərini tanıyır və quruluşlarına görə fərqləndirməyi bacarır.
3. Nivelirləmənin növünü və üsullarını izah edir.
4. Teodolitin quruluşunu və teodolitlə bucaqların ölçülməsini izah edə bilir.
Təlim nəticəsi 6: Faydalı qazıntı yataqlarının açıq və yeraltı üsulla işlənməsi zamanı markşeyder işləri ilə bağlı əsas anlayışları bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Markşeyder işlərini izah edə bilir.

2. Dağ işlərinin geoloji və markşeyder təminatı haqqında məlumatlıdır.
3. Faydalı qazıntı yataqlarının açıq və yeraltı üsulla işlənməsi zamanı markşeyder işlərini fərqləndirməyi bacarır.
4. Dağ qazmalarında bucaqların ölçülməsi zamanı köməkçi işləri yerinə yetirməyi bacarır.
5. Yeraltı dağ qazmalarında yüksəkliklərin çəkilişini izah edə bilir.

Modulun adı: Faydalı qazıntıların açıq üsulla çıxarılması zamanı yardımçı işlər
Modulun kodu: 10
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə açıq yataqlar və onların xüsussiyyətlərini, aparılan faydalı qazıntılar zamanı yardımçı işlərin rolunu, habelə, açıq yataqlarda aparılan qazıntı işlərinin ardıcıllığını, qazma əməliyyatının əl və ya maşınla icra üsullarını, əməliyyatı icra edən mühərrikin iş prinsipini, qazmadan əvvəl yataqlarda aparılan kəşfiyyat işlərini, işlədilmə üçün ayrılan hissənin eni, uzunluq və dərinliyini sərbəst şəkildə ölçməyi və ölçməyə əsasən faydalı qazıntıların miqdarını hesablamağı bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Karyerlərdə açılma və çıxarılma əməliyyatları zamanı görülən əsas və yardımçı işlərin texnologiyasını bilir və onları yerinə yetirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Faydalı qazıntıların çıxarılma üsullarını və karyerin elementlərini sadalayır.
2. Açıq dağ-mədən işlərinin obyektlərini, elementlərini, əsas anlayış və terminlərini bilir.
3. Açılma və çıxarılma zamanı görülən yardımçı işlərin ardıcıllığını sadalayır.
4. Açılma və çıxarılma zamanı baş verə biləcək bədbəxt hadisələrdən mühafizə üsullarını təsvir edir.
5. Açılma və çıxarılma zamanı görülən yardımçı işləri ardıcıllıqla yerinə yetirir.
Təlim nəticəsi 2: Yardımçı işlər zamanı ətraf mühitin qorunması ilə bağlı ümumi anlayışları bilir və iş prosesində onları yerinə yetirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Qanunvericilikdə ətraf mühit haqqında qəbul edilən qərarları sadalayır.
2. Ekoloji tarazlıqla bağlı araşdırma aparır.
3. Karyerlərdə açılma və çıxarılma zamanı ətraf mühitə dəyə biləcək ziyanı qismən dəyərləndirir.
4. Ətraf mühitə dəyən ziyanı aradan qaldırır.

Təlim nəticəsi 3: Elektik işlərində istifadə olunan avadanlıqla işləyə bilir və iş prosesində onları düzgün tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyerlərdə elektrik şəbəkələrinin quraşdırılması üsullarını izah edir.
2. Karyerlərdə istifadə olunan elektrotexniki qurğular, elektrik mühərriklərini sərbəst şəkildə işə salır.
3. Tətbiq sahəsinə, istismar üsuluna görə istifadə olunan elektrik avadanlıqlarını fərqləndirir.
4. Açıq dağ-mədən işlərində elektrik şəbəkəsinə sərbəst nəzarət edir.
5. Elektrik cərəyanının dərəcəsinə görə elektrik şəbəkəsinin xüsusiyyətlərini izah edir
6. Karyerlərdə elektriklə zədələnmənin səbəblərini, ondan qorunma və elektrik cərayanından xəsarət alan insana ilkin yardım üsullarını bilir.
Təlim nəticəsi 4: Yardımçı işlər zamanı istifadə olunan nəqliyyat vasitələri, texnoloji avadanlıqlar və mexanizmlər barədə bilir və lazım olduqda onlara qulluq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Açılma və çıxarılma əməliyyatları zamanı mövcud nəqliyyat vasitələri, texnoloji avadanlıqlar və mexanizmlərin iş prinsipini sadalayır.
2. Cavabdeh olduğu zonada avadanlıq və mexanizmlərə nəzarət edir.
3. Karyerlərdə drenaj işləri zamanı istifadə edilən nasoslar, hidroelevator və elevatorlara qulluq edir.
4. Karyerlərdə qazıma və açılma işləri zamanı avadanlıqları yağlayır.
5. Gigiyena, işıqlandırma, yanğın və elektrik təhlükəsizliyi üzrə tələblərə əməl edilməsini yoxlayır.

Modulun adı: Ümumi xarakterli dağ-hazırlıq işləri
Modulun kodu: 11
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə metalların növ və xüsusiyyətlərini, yataq və mədənlərdə aparılan faydalı qazıntı işlərinin texnoloji ardıcıllığını, partlayıcı maddələrlə bağlı ilkin anlayışları, onların növ və xassələrini biləcək, habelə, faydalı qazıntılar aşkar edildiyi təqdirdə orada qazma işlərini təhlükəsizlik qaydalarına uyğun şəkildə

tətbiq etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Metallar və qeyri-metallar haqqında ümumi anlayışları bilir və iş prosesində onları ayırd etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstifadə olunan avadanlıqların istehsalında işlədilən metalları xarakterizə edir.
2. Qara və əlvan metalların oxşar və fərqli cəhətlərini sadalayır.
3. Filizlər və qeyri-filiz mineral xammal materiallarını fərqləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Qazıma işləri zamanı istifadə olunan partlayıcı maddələr haqqında məlumatı bilir və onlardan qismən istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Partlayıcıların rolu və vəzifəsini xarakterizə edir.
2. Partlayış yerlərini təhlükəsizlik qaydalarına riayət edərək partlayışa qismən hazırlayır.
3. Partlayış üçün məsul şəxsin rəhbərliyi altında partlayıcı maddəni lazımi yerə gətirir.
Təlim nəticəsi 3: Qazıma partlayış işlərinə hazırlıq qaydalarını bilir və yardımçı işləri yerinə yetirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Qazıma-partlayış işlərinin texnoloji əsaslarını bilir və hazırlıq mərhələlərini sadalayır
2. Qazıma partlayış işlərinə hazırlıq mərhələlərini sadalayır.
3. Qazıma partlayış işlərində məsul şəxsin rəhbərliyi altında yardımçı işləri yerinə yetirir.
4. Partlayışda yardımçı və hazırlıq işləri zamanı zədə alanlara ilkin yardım göstərir.
Təlim nəticəsi 4: Şaxtalarda istifadə olunan texnoloji avadanlıq və partlayıcıları qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Şaxtalarda istifadə olunan texnoloji avadanlıqları və mexanizmləri təsnif edir.
2. Texnoloji avadanlıqlar və mexanizmlərə qulluq edir.
3. Şaxtalarda suyun vurulması üçün istifadə olunan nasoslara qulluq edir.

Modulun adı: Faydalı qazıntıların yeraltı üsulla işlənməsində açılış, hazırlıq, təmizləmə və kompleks yardımçı işlər
Modulun kodu: 12
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə dağ işlərində aparılan

yardımçı əməliyyatları, onları yerinə yetirərkən yanğınsöndürmə üsullarını, qəza baş verən zaman xəsarət alana ilkin yardım göstərmək qaydalarını, nasazlıq baş verərkən təmir işləri aparmaq qaydalarını və təmizləmə işlərində istifadə olunan avadanlıqlarla işləmək qaydalarını bilir və bütün bunları tam və ya qismən yerinə yetirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Dağ-mədən müəssisələri, yeraltı dağ qazmaları haqqında ümumi anlayışları bilir və onları fərqləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Dağ-mədən müəssisələrini təsəvvür edir, yeraltı qazmaların adlarını və onların təyinatını sadalayır.
2. Faydalı qazıntı yataqlarının yeraltı açılma, hazırlanma və dağ qazmalarının keçirilmə üsullarını bilir.
3. Açılış və hazırlıq qazmalarının bağlanıb bərkidilməsi üsullarını bilir və lazım olan bağlayıb bərkitmə materiallarını sadalayır.
4. Yatağın işlənməsini, işlənmənin mərhələlərini bilir və faydalı qazıntının təmizlənib şıxarılmasını qiymətləndirməyi bacarır.
5. Filizin buraxılması, yüklənməsi, daşınmasını və nəqliyyatı proseslərini bilir və iş prosesində onları fərqləndirməyi bacarır.
6. Faydalı qazıntı yataqlarının yeraltı üsulla işlənməsində köməkçi istehsalat proseslərini bilir və onları qismən yerinə yetirir.
Təlim nəticəsi 2: Faydalı qazıntıların çıxarılması zamanı yanğın təhlükəsizliyi və ilkin yardım göstərmək qaydalarını bilir və hadisə zamanı lazım olan yardımçı işləri yerinə yetirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çıxarılan filizin tərkibində ola bilən alışan maddələri sadalayır.
2. Yanğından zədələnmələr zamanı ilkin yardım göstərir.
3. Yanğından sonra ətrafa dəyən zərəri aradan qaldırır.
Təlim nəticəsi 3. Dağ işlərində təmiri qismən yerinə yetirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Dağ işlərində təmiri qismən yerinə yetirir.
2. Təmir işlərində istifadə olunan avadanlıqların iş prinsipini sadalayır.
3. Təmir işləri zamanı yanğının baş vermə səbəblərini şərh edir.

4. Dəzgahların yoxlanılıb sazlanması üçün alətləri tanıyır.
Təlim nəticəsi 4: Şaxtalarda havanın saflaşdırılması üçün istifadə olunan avadanlıqları tanıyır və mədən atmosferinin vəziyyətini qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Şaxtalarda istifadə edilən havadəyişmə avadanlıqlarını və üsullarını təsnif edir.
2. Ventilyasiya qurğuları və avadanlıqları ilə işləməyi bilir və onlara qulluq etməyi bacarır.
3. Mədən havasının tərkibinə və komfort şəraitə nəzarət yollarını bilər.
4. Mədən atmosferinin zərərli qarışıqlarını sadalayır, onlarla zədələnənlərə ilkin yardım göstərməyi bacarır
5. Yeraltı qazmaların havasının dəyişirilmə üsullarını və onların tətbiq şəraitini bilir.

Modulun adı: İstehsalat təlimi
Modulun kodu: 13
Modulun məqsədi:
Təlim nəticəsi 1: Dağ mədən işləri zamanı lazımi qrafik və sxemlərini, təhlükəsizlik texnikaları qaydalarına riayət etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarı
1. İş yerində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsizlik iş üsullarına riayət edir.
2. Açılma və çıxarılma zamanı baş verə biləcək bədbəxt hadisələrdə mühafizə üsullarını tətbiq edir.
3. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
4. İş şəraitində verilən tapşırıqları sxem və çertyojlardan oxuyur.
Təlim nəticəsi 2: Dağ-mədən müəssələrində geologiya və ümumi xarakterli dağ hazırlıq işlərini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarı
1. Yerin quruluşu, maqmatik,metomorfik,çökmə suxurların yaranma şəraitinə görə ayırd edir.
2. Faydalı qazıntıların axtarış və kəşfiyyat işlərinin mərhələlərini görür.
3. Faydalı qazıntılar haqqında ümumi məlumatları, faydalı qazıntıların çıxarılma üsullarını ayırd edir.
4. Qazma işləri zamanı istifadə olunan partlayıcı maddələr haqqında məlumatlıdır və

onlardan qismən istifadə edir.
5. Qazma partlayış işlərinə hazırlıq qaydalarını bilir və yardımçı işləri yerinə yetirir.
6. Şaxtalarda istifadə olunan texnoloji avadanlıq və partlayıcıları qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 3: Faydlı qazıntıların açıq və yeraltı üsulla işləməsində açılış,hazırlıq,təmizləmə, kompleks yardımçı işləri bacarır.
Qiymətləndirmə meyarı
1. Açıq dağ-mədən işlərində faydalı qazıntıların çıxarılma üsullarını və karyerin elementlərini sadalayır.
2. Açılma və çıxarılma zamanı görülən yardımçı işlərin ardıcıllığını sadalayır.
3. Açılma və çıxarılma əməliyyatları zamanı mövcud nəqilyyat vasitələri,texnoloji avadanlıqlar və mexanizmlərin iş prinsipini sadalayır.
4. Dağ-mədən müəssələrini təsəvvür edir,yeraltı qazmaların adlarını və onların təyinatını sadalayır.
Təlim nəticəsi 4.Dağ-mədən işlərində istifadə olunan materiallar, elektirik qurğularının və elektrotexniki təchizatı bilir
Qiymətləndirmə meyarı
1. Dağ-mədən işlərində İstifadə olunan avadanlıqların istehsalında işlədilən metalları xarakterzə edir.
2. Açılış və hazırlıq qazmalarının bağlanıb bərkidilməsi üsullarını və lazım olan bağlanıb bərkitmə materiallarını sadalayır.
3. Karyerdə elektirik şəbəkələrinin quraşdırılması üsullarını izah edir.
4. Karyerdə istifadə olunan elektrotexniki qurğuları,elektirik mühərriklərini sərbəst şəkildə işə salır.

Modulun adı: İstehsalat təcrübəsi (iş yerində öyrənmə)
Modulun kodu: 14
İş yerində öyrənmənin ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə dağ-mədən işlərində avadanlıqlardan istifadə etməyi, onlara lazımi qulluq göstərməyi, təmir etməyi və iş prosesində yardımçı əməliyyatları yerinə yetirməyi bacaracaqdır.
Hüquqi şərtlər və müqavilə:
Təlim nəticəsi 1: Geodeziya cihazlarının istismarı zamanı meydana gələn nasazlıqları aradan qaldırmağı bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Teodolit, Nevelir, dağ kompası, markşeyder cihazlarından istifadə edir.
2. Markşeyder çəkilişlərini və nevelirləməni yerinə yetirir.
3. İş prosesində meydana gələn nasazlıqları aradan qaldırır.
4. Markşeyder əməliyyatları zamanı baş verən zədələnmələrdə ilkin yardım göstərir.
Təlim nəticəsi 2: Şaxtalarda və karxanalarda açılma və çıxarılma əməliyyatlarında köməkçi işləri yerinə yetirməyi, elektrik işlərində lazım olan avadanlıqları tətbiq etməyi və nəqliyyat vasitələri, texnoloji avadanlıqlara qulluq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Açılma və çıxarılma zamanı görülən köməkçi işlərin ardıcıllıqla yerin yetirir.
2. Şaxtalarda istifadə olunan elektrotexniki qurğular, elektrik mühərrikləri, işəburaxıcıları sərbəst şəkildə işə salır.
3. Açıq dağ-mədən işlərində elektrik şəbəkəsinə sərbəst nəzarət edir.
4. Açılma və çıxarılma əməliyyatları zamanı mövcud nəqliyyat vasitələri, texnoloji avadanlıqlar və mexanizmlərə texniki xidmət göstərir.
5. Lazımsız kənar və ya böyük əşyaların qaldırılmasında istifadə olunan qurğulara qulluq edir.
Təlim nəticəsi 3: Dağ-mədən çalışmalarında yardımçı əməliyyatları yerinə yetirərkən mövcud təhlükəsizlik və ilkin yardım qaydalarını tətbiq etməyi və lazım olduqda təmir işlərini həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yanğından zədələnmələr zamanı ilkin yardım göstərir.
2. Yer təkinə gətirilən qarışığı ələyib təmizləyir.
3. Yer təkinə gətirilən qarışığın yuyulub cilalanmasını icra edir
4. Laboratoriyaya gətirilən faydalı qazıntıların kimyəvi, spektial və əyar təhlilini aparır.
5. Dağ işlərində təmiri qismən yerinə yetirir.
6. Dəzgahların yoxlanılıb sazlanmasını icra edir.

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
   2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi";
   2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə "Xarici dil", "Fiziki tərbiyə".
   2.3. "İnformatika" fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabineti olmayan peşə təhsili müəssisələrində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. "Xarici dil" fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrin mütləq çoxluğunun nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıqları "əsas xarici dil" əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrin sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə "Peşə təhsili haqqında" qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.
9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il

tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat” (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə” (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.

10. Dual və axşam qrupları üçün hazırlanmış tədris planları tətbiq edilən peşə təhsil müəssisələri və qrupların (ixtisasların) siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərində seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla “Stem” fənni əlavə olaraq tədris olunur.